

Les Lligues, l'incipient nacionalisme del nord

Itàlia o Itàlies

L'estat italià potser no és tan uniforme com sembla. Les Lligues del Nord, de Milà a Venècia, planten cara a l'uniformisme i al centralisme romà, que menysprea els territoris meridionals de l'estat.

“Els bons del tresor només son paper mullat”. Amb aquesta frase Umberto Bossi, el màxim representant de les Lligues del Nord, llançava a principi de l'octubre passat una campanya contra la subscripció de bons de l'estat italià. La campanya va curtcircuitar la fràgil estructura financera del país. Als pocs dies dos senadors de les Lligues compareixien en públic reclamant dels italians, i sobretot dels septentrionals, que invertiren en bancs i en títols estrangers. El cap del grup parlamentari i diversos alcaldes van fer gestos simbòlics en aquest sentit... enmig de la indignació poc continguda dels altres partits. La campanya desfermada en contra d'aquesta iniciativa de les Lligues va ser unànime. Era evident que intentant provocar el col·lapse financer, Bossi i els seus havien tocat el nervi clau a Roma. Al final la retirada de dipòsits no va ser excessiva, però la popularitat de les Lligues, el seu vot, va créixer substancialment al nord.

Les Leghe (“Lligues”) van nàixer l'any 90, especialment a Llombardia (Milà) i Venècia com a partits-protesta contra un sistema de govern absolutament desprestigiats. Aquell any Itàlia va veure com es creava el seu govern número 49 des del final de la Segona Guerra Mundial. Com sempre, el seu eix era la democràcia cristiana. Com sempre, prometia un canvi. Com sempre, parlava de moralitzar la vida pública. Com sempre, els italians sabien que eren paraules i prou.

Les eleccions municipals d'aquell any van donar la sorpresa. Les Lligues, a pesar del seu abast geogràfic reduït, assolien el 5% dels vots. Es convertien en el quart partit de tot Itàlia. A la rica Llombardia les Lligues es col·locaven en segon lloc, amb un 20% dels vots. Des d'a-

leshores no han parat de pujar elecció re-re elecció. El 6 d'abril de l'any passat unes eleccions desfeien la democràcia cristiana mentre les Lligues es posaven més al cadpdavant que mai al nord. La sordidesa de la política italiana era tan visible que Eugenio Scalfari, el prudent director del prestigiós diari *La Repubblica*, va demanar en un editorial que les Lligues s'estengueren pertot el país. L'ar-

L'anticentralisme roma és un dels principis ideològics de les Lligues. ARXIU

gument màxim: no tenen passat. És a dir, no tenen al darrere la sinistra història dels altres partits, no són responsables de la fallida a què ha arribat Itàlia.

Aquesta ha estat una de les causes principals de l'èxit de les Lligues —èxit que ha compartit amb altres formacions com la Rete antimafiosa. Però no ha estat la principal. La principal ha estat la desconfiança envers el centralisme romà i el menyspreu —és difícil qualificar-ho d'una altra manera— envers els meridionals.

Els septentrionals addueixen que Itàlia és una sangonera poc convenient per al seu país. La seua estructura econòmica es distingeix netament de la resta. Amb una indústria moderna i un sector terciari potent, Milà es diferencia ben poc de l'Europa del nord. Els septentrionals presumeixen de treballar força i fer-ho bé.

Les Lligues tenen implantació en tot el nord d'Itàlia, especialment a Llombardia, i són partits-protesta contra un sistema de govern absolutament desprestigiad.

ARXIU

El resultat és que la major part de la riquesa italiana es genera aquí.

Això provoca la seua irritació. No perquè no vulguen generar-la, sinó perquè consideren que la gasten els altres. Uns altres que identifiquen, gairebé de manera caricaturesca, amb un estat ineficaç i panxacontent còmplice de la màfia, burocratitzat i econòmicament inepte. Estat on entren i es barregen tots: democristians i socialistes, carrabiners i mafiosos, subornadors i subornats. La conclusió clara és: nosaltres sabem fer anar la maquinària econòmica, així que deixeu-nos dur també la maquinària política.

I si no és a Roma que siga al nord. Les Lligues tenen una base nacionalista clàssica —entenent el que entenem nosaltres per nacionalista— ben escassa. Però que es va consolidant en la confrontació contra els del sud. La bandera blanca amb la creu vermella ja és habitual en el paisatge milanès. Tanmateix el Milà, l'orgull *nero-rosso*, encara porta sense problemes el *scudetto* tricolor de campió d'Itàlia de futbol marcat en la samarreta. Potser algun dia això serà més conflictiu.

I així ja n'hi ha molts que parlen de dividir Itàlia en dues repúbliques, momentàniament italianes totes dues. El record de la república mussoliniana de Saló no hi ajuda (Mussolini, en la seua derrota va establir una petita república al nord) perquè és una arma llançada constantment contra les Lligues. Lligues que no accepten com a precedent aquesta república, però que es veuen sotmeses a una identificació fàcil entre la xenofòbia de què els acusen i el feixisme mussoliniana.

Cap a on derivarà l'incipient nacionalisme de les Lligues és una cosa que ningú no sap. Potser acceptaran la crida de

Scalfari per a posar-se al capdavant de la regeneració de la vida pública italiana. És possible, però, que continuen aprofundint la identitat septentrional.

En aquesta cursa, bona part dels intel·lectuals del nord s'han llançat a la recuperació de senyals d'identitat. I val tot. La remota oposició entre llatins i oscos d'un costat i ligurs i etruscos de l'altre. El fet no indoeuropeu de la prehistòria milanesa. La definició del dialecte gal·lo-itàlic com a quasi

llengua del Piemont, la Ligúria, la Llombardia i l'Emília. La reescriptura de la història dels sobirans de la Casa Savoia, els piemontesos unificadors d'Itàlia. La recuperació de la caricatura meridional, dels bandits Brigantaggio o l'E-

viva Franceschiello, dels Cafoni. I sobretot la història econòmica. La crítica als errors de Roma i a l'endarriment del Mezzogiorno.

Per aquest camí ens podem trobar algun dia amb una Itàlia dividida en dos. ¿No va respondre Garibaldi, quan li van dir que Itàlia ja estava unida, que "ara caldrà inventar els italians"? Estem acostumats a veure una Itàlia monolítica que potser no és tan certa. I no ja per sards o friülensos, exògens de sempre. Sinó per sicilians o llombards, aquells que es consideren indiscutiblement italians, aquells a qui la RAI els ha ensenyat a renunciar al "dialecte" i a acollir-se a una llengua. En definitiva a Torí, al Piemont, la reivindicació del dialecte s'expressa en llibres, publicacions, fins i tot en la televisió, ja fa més d'una dècada. I la unitat europea desfà molts mites. "Millor Brussel·les que Roma", diuen algunes pintades a les carreteres del nord.

V. P.

Ningú no sap cap a on derivarà l'incipient nacionalisme de les Lligues.

ARXIU